

Bartek si zaslouží místo ostudy medaili!

11.7.2011 Mladá fronta DNES

Václav Hořejší

Mladá fronta DNES pokračuje ve své oblíbené prázdninové tradici - ostouzení význačných osobností za jejich údajnou spolupráci s komunistickou Státní bezpečností z doby před několika desítkami let. Tentokrát přišel na řadu jeden z nejvýznačnějších českých vědců, můj kolega a kamarád Jiří Bartek (nikoli Bártek, jak píší novináři). Z článku je patrná křečovitá snaha najít na činech Jiřího Bartka něco podlého a odsouzeníhodného. Čím že se provinil? „V institutech v Británii a v Německu, kde byl v osmdesátých letech na stážích, získával přístroje a biologické kultury, které v tehdejší Československu nebyly dostupné. A přes rozvědku je nechával posílat do Prahy.“

Ta zlověstně znějící „rozvědka“ byla vědecko-technická rozvědka, jejíž obdobu měla amá asi většina států světa. Promiňte - co bylo špatného na tom, posílat svým kolegům do Československa vědecké materiály (publikace, laboratorní reagentie, buněčné linie) pro nádorový výzkum? Notabene, když se odesílatel na vývoji řady z těch buněčných linií a molekulárně biologických konstruktů v britské laboratoři zásadním způsobem podílel a když řadu z těch přístrojů zakoupil sám ze svého skrovného platu?

Tehdy bylo posílání takových materiálů standardními způsoby (poštou) byrokraticky komplikované, a to jak na britské, tak zvláště na československé straně. To, že se Jiřímu Bartkovi podařilo využít pro tento účel pracovníky ekonomické rozvědky, není podle mě naprosto nic odsouzeníhodného.

Žádné kradení

My všichni, kteří jsme se tehdy dostali s většími či menšími obtížemi na výzkumné stáže na Západ (a nebylo nás málo!), jsme se snažili přivést si zpět domů podobné věci, jaké posílal Jiří Bartek, protože nám tehdy doma zoufale chyběly. Naši západní kolegové nám je při odjezdu ochotně dávali (samozřejmě neoficiálně) jako dárky „chudým příbuzným“. Nejednalo se o žádné „kradení“ - byly to většinou materiály potřebné pro pokračující spolupráci.

To, že tehdy někdo vstoupil do KSČ, jistě nebylo nic chvályhodného. Pokud to někdo udělal proto, aby tím nahradil své malé schopnosti a pomohl si tak na úkor schopnějších, ale zásadovějších kolegů k lepší kariéře, bylo to zcela jistě zavrženíhodné. To však rozhodně nebyl případ

kolegy Bartka. Dobře jsem ho znal z dob jeho vědecké aspirantury v Ústavu molekulární genetiky ČSAV. Těžko by se našel vědecky nadanější a pracovitější mladý vědec.

Doživotní stigma?

Jsem rád, že se Jiřího Bartka zastali tak vážení vědci jako prof. Václav Pačes a prof. Jiří Vorlíček.

Rozpaky mě ovšem naplňuje vyjádření prof. Pavla Klenera, který říká cosi o „prospěchářství“.

Věřím, že kdyby se s věcí seznámil lépe, hovořil by jinak. Velmi se mi však nelíbí jeho věta, kterou už jsem slyšel vícekrát: „*Neexistuje bývalý komunista, jako neexistuje bývalý černoš.*“ Pane profesore, takže vy pohlížíte s despektem třeba na Vladislava Vančuru, Jaroslava Seiferta, Jiřího Dienstbiera, Františka Šorma, Ludvíka Vaculíka, Pavla Kohouta nebo Jaroslava Šabatu?

V sobotní MF DNES je k této záležitosti ještě rozhovor s ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů Danielem Hermanem.

Jsem rád, že se nedal novinářem dotlačit k žádným odsudkům, ale poctivě zdůrazňoval, že o věci nemá dost informací. Doufám, žemu můj nynější článek objektivnější informace poskytne.

V onom článku v MF DNES je citován jeden z tehdejších pracovníků ekonomické rozvědky: „*Na pana Bartka si pamatuji velmi dobře. On pro tuhle zemi udělal hodně. To dnes nedokáže nikdo ani ocenit.*“ Tato slova podepisuji i já. Jiří Bartek by si zasloužil jako málokdo jiný medaili Za zásluhy, kterou uděluje prezident vždy u příležitosti 28. října. Zasloužil by si ji daleko víc než třeba já.